

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis, Et Breviarii Romani.

In quibus origo cuiusque Ritus, causae historicae, vel mysticae, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, obligatio, & exquisitus vsus, additis opportune Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur.

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1647

De ordinanda Missa ex supradictis Rubricis. 14.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9500

vel ommittendum, idcirco semper in ijs legitur Euangelium S. Ioannis.

* Dicitur etiam Euangelium S. Io. in fine Missæ de Festo, in quo nulla fit com-

memoratio Feriæ priuilegiatæ; vt in tit. 7. num. 2. quando scilicet dicuntur duæ Missæ de Festo, & de Feriæ sine vtrorunq; commemoratione.

De ordinanda Missa ex supradictis Rubricis. XIV.

Supradictis Rubricis cognitis, si quis velit ordinare Missam diei recurrat ad Ordinarium Missarum de tempore, vel de Sanctis, secundum qualitatem Officij. Si proprium non habeat, recurrat ad commune Sanctorum. Si de Feriæ agendum sit, & propria Missa non fuerit de Feriæ, dicatur Missa precedentis Dominice, omissis: Gloria in excelsis, & Symbolo, præterquam Tempore Paschali, in quo semper dicitur, Gloria in excelsis, vt supra, excepta Missa Rogationum: & in Aduentum x præmittitur. Alleluia, post Graduale, cum suo Versu, Si dicenda sit Missa Votiuæ, requiratur post Commune Sanctorum suo loco. Si plures Orationes dicenda sint, requirantur post Missas Votiuas, suo loco de singulis rebus singula. Si pro defunctis dicenda sit Missa, habetur post Missas Votiuas, cum Collectis diuersis, circa finem Missalis, Ordo totius Missæ cum Prefationibus, Canone, & alijs; dicendis habetur suo loco cum Proprio Missarum de Tempore.

EX his colligitur Ordo Missalis, quàm optime institutus sit, in quo primum habentur Missæ de tempore, ab Aduentum ad Pascha, à Paschate ad Aduentum; & hæ sunt Missæ, vt ita dicam, de Vita Christi per annum distributæ. Deinde Missæ de Sanctis, ab Aduentum, item ad Aduentum, siue finem Nouembris & hæ sunt Propriæ. Tum communes de iisdem. Quarto loco Votiuæ & pro varijs necessitatibus. Postremo loco pro Defunctis, qui extremum in pacem clausurunt diem. Canon vero medium Missalis iure occupat locum Ordine Missæ, qui communis est omnibus Missis.

x Præmittitur, Alleluia. Feriæ Aduentus sunt quasi Vigiliæ summæ Festiuitatis Natalis Domini & in iisdem erat ieiunium, vt dicemus titulo sequenti, ad maiorem representandum Sanctorum Patrum expectantium Messiam. quare sicut in Vigilijs, & alijs ieiuniorum diebus ex Alcuin. de diu. Offic. cap. de Parasceue, ommittimus festiuissimum Alleluiaicū melos; ita & in Ferijs Aduentus. repete ea, quæ diximus supra tit. 10. ad num. 4.

Accidit aliquando obstinate peti ab aliquibus, Missam celebrari de sancto infra eiusdem octauam, sed in die, in quo fit

officium de alio sancto semiduplici cum commemoratione octauæ: puta: exigunt Missam de S. Io. Baptista in Festo S. Leonis II. seu Missam S. Antonij Patauini infra eiusdem octauam, & sepe infra octauam corporis Christi, seu Missam de B. V. in Festo S. Nicolai Tolentinatis, & similes Missas: quo ritu hæ Missæ celebrantur? neque enim à Rubricis Votiuæ Missæ prohibentur dici infra prædictas octauas, neque in Festis Semiduplicibus: at neque merè Votiuæ eæ videntur esse, ratione propriæ octauæ, intra quam eæ petuntur dici. Multis autem hac de re à me quærentibus respondi, saluo meliori iudicio, & S. Rituum cōgregationis arbitrio, festiuas eas nō esse; quia Horis canonicis non correspondent: & Votiuas esse ex hoc potissimum capite, quia non correspondent officio, quæ est Votiuarum nota in tit. seq. 15. n. 5. tum quia supponimus, infra Octauas proprias eas occurrere, transacto Festo, & licet octaua tota reputetur vnus & idem dies festus; vnde & Missa. Festi repetitur per totam octauam: tamè id locum habet, quando perseverat officium de octaua simul cum Missa: secus; si discordat Missa ab officio. Posito igitur, quòd eæ sint: Votiuæ potius;

quàm Festiuæ, ritum Votiuarum in ijs obseruarem, si obstinate exigantur, aut si negari non possunt sine petentis offensione.

De Hora celebrandi Missam. XV.

Missa priuata saltem post Matutinum, & Laudes, quacunque hora y ab aurora usque ad Meridiem dici potest.

y Ab aurora usq; ad meridiem. Nempe in luce, quia ex *S. Th. 3. par. q. 83. art. 2. ad 4.* Christus ait me oportet operari, donec dies est, *Ioann. 9. addit Suar. disp. 80. sect. 4.* nec ante aurorã regulariter ad opus publicum conueniri, nec post meridiem ieiunium protrahi: vbi etiam concedit horam cum dimidia ante ortũ Solis ex causa. Tertiam partem horæ ante auroram, vel post meridiem, esse notabilem partẽ, & sufficientem ad lethale peccatum, docet *Azor lib. 10. cap. 25. q. 6. minor,* quàm tertia pars horæ, excusat à lethali, ex *Soto 4. dist. 14. q. 2. art. 2. concedit Nau. in Man. c. 25. num. 85. & alibi,* celebrari posse ex causa rationabili post meridiem; cõtra quẽ cum communi opinione scripsit *Francol. tract. de tempore Hor. canonic. 1. part. c. 41.* iusta vero causa esse potest, post Missam solemnem tardius cantatam in Festis, vel post concionem longiorem. addit *Suar.* vt fiat de licentia.

2 *Missã autem Conuentualis, & Solemnis, sequenti ordine dici debet. In Festis Duplicibus, & Semiduplicibus, in Dominicis, & infra octauas, dicta 2 in Choro a Hora Tertia. In Festis Simplicibus, & Ferijs per annum b dicta Sexta. In Aduentu, Quadragesima, Quatuor Temporibus, etiam infra Octauam Pentecostes, & Vigilijs, quæ ieiunantur, quamuis sint dies solemnes, Missã de tempore debet cantari c post Nonam.*

Missã solemnis semper dicitur post aliquam Horam, etiam in nocte Natiuitatis Domini, vt Horæ canonicæ sint quasi quædam ad Missam præparatio. *Francol. 1. part. cap. 28.* & post varias horas, vt maiori præparatione, minoriue pro Missarum varietate, seu dierum fiat Missã.

* Hoc loco notandum est, quod Missã Parochialis sine cantu est priuata, non Conuẽtualis, de qua in his Rubricis, licet ad eam conueniat populus, seu loci clerus. quo posito, multa facile definire poteris circa Rubricas Missalis.

Episcopi, si commode haberi potest.

Priuilegiati, vt hora ante, vel post, celebrare queant, poterũt hora, ante vel post, statã horã, à Summissis regulariter cõcessam celebrare; alias non esset priuilegiũ.

Vbi vero non est aurora physicẽ, attẽdatur ea moraliter, & politicẽ; quãdo scilicet ibi terminari solet hominum quies, & inchoari labor iuxta probatam regionum consuetudinem. qua de re opportunam mouente quæstionẽ Theodosio Rubeo, in Mathematicis peritissimo, iussu Sanctiss. D. N. Vrbanũ VIII. in pleniore Congregatione coram Emin. Card. Oregio, ea bene discussa, iuimus omnes in hãc eãdem sententiam, die 18. Septemb. 1634. Varijs igitur horis celebrari priuatim potest, quia fit in Missã memoria Passionis, quæ accidit mane; Mortis, quæ hora nona; Resurrectionis, quæ item mane; & Ascensionis, quæ hora tertia, vel sexta contigisse creditur. *Durand. lib. 4. c. 1.*

z *In Choro. Presbyteriũ dicitur in Epist. SS. Cornelij & Cypr. Sanctuarium Altaris in Concil. Braccaren. 1. nu. 31. Sancta Sanctorum, in Turon. 2. cap. 4. Chorus in Tolet. 4. n. 17. hoc est, consensio cantãtiũ, ex Aug. in Ps. 149. vnde & Corona dicitur ab Isid. li. 1. de Off. ca. 3. quia in modũ coronæ ait Amal. lib. 3. cap. 3. A choræa deducit. Gemma libr. 1. c. 139. Græca vox significat lætitiã, in Platone 2. de leg.*

a *Horã tertia.* Non ante Horam tertiã cantari Missã iussit Thelesphorus ex *Amal. lib. 3. c. 42. de cons. dist. 1. nocte. & ibi*

c. &